

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

1. ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΤΟΥ Γ΄ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΥ

1.1 Βασικοί στόχοι στη διδασκαλία της ζωής της Εκκλησίας.

Στο τρίτο μέρος του βιβλίου της Α΄ Λυκείου τονίζεται η δυναμική παρουσία της Εκκλησίας μέσα στον κόσμο, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, οι οποίες έχουν άμεση σχέση με το υλικό των δύο προηγούμενων μερών του βιβλίου (Θεολογία και λατρεία της Εκκλησίας). Παρέχεται, επομένως, η ευκαιρία στον καθηγητή να επισημάνει στους μαθητές, ότι απαραίτητο στοιχείο της πίστης είναι αρχικά η ακριβής γνώση της. Στη συνέχεια υπενθυμίζεται ότι η λειτουργική ζωή και η ελεύθερη συγκατάθεση του ανθρώπου να είναι μέλος της Εκκλησίας με τη συμμετοχή του στα Μυστήριά της, (Βάπτισμα, Χρίσμα, Θ. Ευχαριστία), τον καθιστά μέλος μιας κοινωνίας, που αγωνίζεται για τον αυτοσεβασμό, το σεβασμό προς τον συνάνθρωπο και τη φύση, όχι αυθαίρετα, με μέτρα υποκειμενικά, αλλά με αγάπη, επειδή όλοι είμαστε κοινωνοί της αγάπης του Θεού, όπως εκφράστηκε με τη σταυρική Του θυσία.

Είναι παρατηρημένο ότι ο μαθητής πολλές φορές εκλαμβάνει τη ζωή της Εκκλησίας ως μέρος της καθημερινής ζωής, χωρίς καμία ιδιαίτερη σημασία, επομένως αντιλαμβάνεται τα καθημερινά προβλήματα ως κάτι διαφορετικό από την πίστη. Αυτή η προϋπόθεση τίθεται ως βάση για να αναλυθεί η σημασία που έχει η πίστη και ο αγώνας για να μη χαθεί κάτω από την πίεση των καθημερινών προβλημάτων.

Κατά συνέπεια ειδικότεροι στόχοι μπορούν να είναι οι εξής:

- να δειχθεί ότι η ίδρυση της Εκκλησίας την ημέρα της Πεντηκοστής σήμανε τη συνέχιση των δωρεών του Θεού στον κόσμο μέσω του Αγίου Πνεύματος, με την ποικιλία των χαρισμάτων, τα οποία ο καθένας μπορεί, αν θέλει, να αποκτήσει.
- να υπογραμμισθεί το γεγονός, ότι όλοι είναι δεκτοί στην Εκκλησία. Η δυναμική παρουσία της βεβαιώνεται με την συμπόρευσή της με οποιεσδήποτε τάσεις και ιδέες κάθε εποχής, όχι ως καταλυτική και

αυταρχική μονάδα, αλλά ως ανακαινιστική και τροχιοδεικτική παρουσία μέσα στην Ιστορία.

- να δειχθεί η σημασία της ενότητας κλήρου και λαού σε ένα σώμα,
- να τονισθεί ο αγώνας για τη γνήσια και αυθεντική ζωή, μακριά από την υποκρισία, που δημιουργεί το συμφέρον,
- να υπογραμμισθεί ο προσωπικός και κοινωνικός αγώνας κατά της δυστυχίας στον πλανήτη,
- να καταδειχθεί η αναγκαιότητα της αποδοχής κάθε προσώπου, είτε υιοθετεί λιγότερο, είτε περισσότερο την πίστη.
- να τονισθεί η απεριόριστη αποδοχή από την Εκκλησία της ισοτιμίας και της αξίας της γυναίκας μέσα και έξω από αυτήν.
- να τονισθεί ότι η Εκκλησία, ως οργανισμός που αγιάζει και αγαθοποιεί τις προθέσεις και τα συναισθήματα του ανθρώπου, δεν συντάσσεται με εφήμερες πρακτικές, για να επιτύχει οποιαδήποτε κοσμική ισχύ, αλλά διδάσκει τη σεμνή πορεία του κόσμου μέσα από την χαρά και τον πόνο προς την ελπίδα της προσωπικής ανάστασης, όπως προκύπτει από την Ανάσταση του Χριστού.

Ειδικότερα για την αξιολόγηση των μαθητών στην ύλη του Γ΄ Τριμήνου είναι κατά συνέπεια αναγκαίο να προσανατολίσει ο εκπαιδευτικός τις ερωτήσεις και τα κριτήρια αξιολόγησης στα παρακάτω σημεία:

1.2 Οι πρακτικές προεκτάσεις στη ζωή της Εκκλησίας.

Το μεγάλο πρόβλημα για την Εκκλησία σε όλες τις εποχές είναι να δείξει ότι δεν αποτελεί έναν οργανισμό για την «ωφέλεια» γενικά του ανθρώπου. Είναι ανάγκη να κατανοήσει ο μαθητής, α) μέχρι ποιο σημείο της προσωπικής ζωής μπορεί να εισχωρήσει η Εκκλησία και β) για ποιο λόγο επιδιώκει η Εκκλησία να εισέλθει στην καθημερινή ζωή. Πρέπει κατά συνέπεια, ο εκπαιδευτικός στην ανάλυση του τρίτου μέρους να εντοπίσει και να αναλύσει μαζί με το μαθητή:

- το νόημα της ζωής και το σεβασμό σ' αυτήν, που αποκτά ο άνθρωπος με την ένταξή του στην Εκκλησία,
- την έννοια της γενικής ιεροσύνης και τη σημασία της στην καθημερινή ζωή (μύηση στα μυστήρια με το Βάπτισμα), που αποκτά ο βαπτισμένος.

- τη σημασία, που έχει η συμμετοχή του πιστού στις αποφάσεις και τη διοίκηση της Εκκλησίας, για την αρμονική πορεία του στη ζωή.
- την ανάγκη που έχει η ψυχή του ανθρώπου να αποκαθάρει τα σφάλματά της και την ικανοποίηση της ελπίδας του ότι κάποιος ακούει την αγωνία του
- το νόημα της αποδοχής του «άλλου»,
- τις αρνητικές επιπτώσεις της υποκριτικής ζωής,
- τη σημασία της κοινωνικής δικαιοσύνης και τις προεκτάσεις της στην κοινωνική, οικονομική, πολιτική, διαπροσωπική ζωή του ανθρώπου στο σύγχρονο κόσμο,
- το νόημα της ανταγωνιστικής πάλης του ανθρώπου με τον «άλλο», της άσκησης και της αγάπης,
- τη σημασία και τις διαστάσεις που δίδει η Εκκλησία στο ζήτημα της απελευθέρωσης της γυναίκας,
- τη δύναμη της πίστης που προέρχεται από την Ανάσταση, και τη δυνατότητα να γεμίσει με αισιοδοξία την καθημερινή ζωή με τα ποικίλα προβλήματα, τις αποτυχίες και τέλος το θάνατο.

1.3 Ο κοινωνικός χαρακτήρας της ορθόδοξης ζωής.

Η καθημερινή ζωή, η οποία αναλώνεται στην εργασία, στη μάθηση, στη φροντίδα του σπιτιού ή ακόμη στο παιχνίδι, στο θέαμα (τηλεόραση, ποδόσφαιρο) και σε οτιδήποτε άλλο, είναι χώρος, μέσα στον οποίο μπορεί να εκφραστεί το χριστιανικό ήθος. Συνήθως όμως ο μαθητής έχει την εσφαλμένη αντίληψη, ότι στη ζωή υπάρχει μόνο το θρησκευτικό «καθήκον», που και αυτό εκφράζεται και εξαντλείται με τον εκκλησιασμό. Αντιλαμβάνεται την καθημερινή ζωή ως κάτι αυθαίρετο και υποκειμενικό και κατά συνέπεια την χρησιμοποιεί ασύνδετα και ανεξάρτητα από το ήθος της κοινωνικής ζωής της Εκκλησίας. Ακόμη νομίζει ότι το ορθόδοξο ήθος τον εμποδίζει να πραγματοποιήσει εκείνα που θα ήθελε να κάνει. Με την ανάλυση των θεμάτων του τρίτου μέρους του βιβλίου, θα χρειαστεί να γίνουν κατανοητά από το μαθητή τα παρακάτω βασικά σημεία, από τα οποία και ανάλογα με το βαθμό αφομοίωσής τους θα προέλθει η αξιολόγησή του. Αυτά τα σημεία είναι:

- Ο δυναμικός (ηρωικός) τρόπος συνύπαρξης του καθενός με τους άλλους στη ζωή της Εκκλησίας, με τα χαρίσματα και τις ατέλειες, που ο καθένας έχει.
- Ο τρόπος αποδοχής όλων των καταστάσεων, που παρουσιάζονται καθημερινά αλλά και ο τρόπος αποδοχής του προσώπου των άλλων και ιδιαίτερα εκείνων, που έχουν ελλείψεις.
- Η πίστη στο Θεό, η οποία δίνει τη δύναμη για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ζωής και του τέλους της.

2. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

2.1 Ερωτήσεις ανάπτυξης

1. Ποιος είναι ο σκοπός της χορήγησης των δωρεών του Αγίου Πνεύματος;
2. Γιατί η αγάπη θεωρείται το κατεξοχήν χάρισμα του Αγίου Πνεύματος προς την Εκκλησία;
3. Ποιες συνέπειες για τη ζωή του πιστού έχει η μίμηση της ζωής των Αγίων;
4. Ποιες συνέπειες έχει η θεώρηση της ζωής ως δώρου του Θεού;
5. Η μίμηση της ζωής των Αγίων διατρέχει τον κίνδυνο αφαίρεσης της ελευθερίας του προσώπου;
6. Σε τί αποσκοπεί η διάκριση ανάμεσα στον κλήρο και το λαό και ποια είναι η ιστορική του βάση;
7. Τι σημαίνει η φράση «εσείς είστε η διαλεχτή γενιά, το βασιλικό ιερατείο, το άγιο έθνος...» ; (1 Περτ. 2,9).
8. Τι είναι η ειδική ιεροσύνη και ποιες ευθύνες συνεπάγεται γιαυτόν που την επωμίζεται;
9. Ποια είναι η ιστορική βάση της ειδικής ιεροσύνης και ποιες οι διαφορές της από την γενική ιεροσύνη των πιστών;
10. Ποια στοιχεία από την ιστορία της Εκκλησίας βεβαιώνουν τη συμμετοχή του λαού στη διοίκηση και την εκλογή ποιμένων;
11. Γιατί η κληρικοκρατία και η λαϊκοκρατία δεν είναι στοιχεία αποδεκτά στην Ορθόδοξη Εκκλησία;

12. Από ένα τροπάριο της Μ. Εβδομάδας ακούμε τη φράση: «...ο θέλων είναι πρώτος έστω πάντων εσχατότερος...». Ποια είναι η σημασία της; Πώς θα το έβλεπες στην προσωπική σου ζωή;
13. Ποιο είναι το περιεχόμενο και η σημασία της μετάνοιας;
14. Γιατί η μετάνοια θεωρείται από την Εκκλησία η αφετηρία για πνευματική πρόοδο; Τι συμβαίνει στην αντίθετη περίπτωση;
15. Ποιες είναι οι προεκτάσεις της προσωπικής - ατομικής μετάνοιας σε σχέση με το σύνολο των πιστών και της κοινωνίας ολόκληρης;
16. Γιατί στην παραβολή των ταλάντων υπήρξε ιδιαίτερα σκληρή η τιμωρία εκείνου, που δεν πολλαπλασίασε το τάλαντό του;
17. Ποια σχέση νομίζεις ότι μπορεί να έχει η προσωπική μετάνοια με την αλλαγή του κόσμου προς το καλύτερο;
18. Ο Χριστός έδειξε ανεκτικότητα σε κάποιον πού έκανε θαύματα στο όνομά του, αν και δεν ήταν μαθητής του. Πώς το γεγονός αυτό βοηθεί τον πιστό να ξεκαθαρίσει τη στάση του μέσα σε μια πολυφωνική κοινωνία;
19. Οι άνθρωποι ερευνούν, αντιλαμβάνονται και αποδέχονται την αλήθεια για το Θεό με ποικίλους τρόπους. Σύμφωνα με αυτό το δεδομένο ποια θα πρέπει να είναι η στάση του πιστού μέλους της Εκκλησίας.
20. Η Εκκλησία δεν αποτελεί ιδεολογία. Κατά συνέπεια ποια θα πρέπει να είναι η στάση της μέσα σε έναν κόσμο με ποικίλα κοινωνικοπολιτικά συστήματα;
21. Η στάση της Εκκλησίας απέναντι στον κόσμο είναι διαλεκτική και κριτική. Αναλύστε αυτή τη θέση.
22. Θα μπορούσε ο χριστιανός να αποφύγει την έκφραση εμπάθειας στους κοινωνικούς του αγώνες και με ποιο τρόπο;
23. Τι είναι η χριστιανική πίστη και πώς εκφράζεται συνήθως στη ζωή του ανθρώπου;
24. Ποια είναι η αφετηρία στο ξεκίνημα της πίστης στον Τριαδικό Θεό και ποιες προϋποθέσεις απαιτούνται;
25. Ποιο είναι το χαρακτηριστικό γνώρισμα της ζωντανής και επομένως αληθινής πίστης; Ποια αλλαγές μπορεί να επιφέρει μέσα στην κοινωνία των ανθρώπων;

26. Ποια είναι η σημασία της συγκαταβατικότητας του Χριστού απέναντι στους αμαρτωλούς και της αυστηρότητάς του απέναντι στους τηρητές των θρησκευτικών καθηκόντων;
27. Εφόσον τα εμπόδια στην άνθιση της πίστης είναι πραγματικά (απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης, λατρεία των αισθήσεων, ποικίλες απολαύσεις κ.λπ.), υπάρχει ελπίδα για την πίστη σήμερα;
28. Είναι ικανή η ανθρώπινη θέληση να επιβάλει την πίστη στο Θεό χωρίς τη χρήση των αγιαστικών μέσων που η Εκκλησία παρέχει στον άνθρωπο;
29. Υπάρχουν στιγμές στην προσωπική σας ζωή, όπου διχάζεται η πίστη από την πράξη. Τοποθετηθείτε απέναντι στην πρόταση της Εκκλησίας για υπέρβαση του διχασμού πίστης και πράξης.
30. Πώς είναι δομημένη η Εκκλησία, ώστε η δικαιοσύνη να είναι γι' αυτήν κυρίαρχο και καθημερινό μέλημα, ισότιμο με τη μετάνοια και τη σωτηρία;
31. Η «ιδέα» της κοινοκτημοσύνης των πρώτων Χριστιανών έχει εκλείψει στο πέρασμα των αιώνων. Ήταν καιρικό φαινόμενο ή συνεχίζει να υπάρχει και σήμερα ως βασική προϋπόθεση της βίωσης του Ευαγγελίου;
32. Ποια αρχή καθορίζει τη δικαιοσύνη κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας, ποιο είναι το κύριο αίτιο της αλλοίωσής της και ποια λύση προτείνουν στο πρόβλημα;
33. Μπορείτε να στηρίζετε με αναδρομή σε ιστορικά δεδομένα αν είναι δίκαιη η απαίτηση των φτωχών λαών της Γης όχι να ελεηθούν, αλλά να τους δοθούν αυτά που τους ανήκουν; (βλ. ανακάλυψη Νέων Χωρών κ.λπ.).
34. Σύμφωνα με τις περικοπές που παρατίθενται στο κεφ. 39 του Γ' μέρους του βιβλίου σας από θέσεις των Πατέρων της Εκκλησίας, σχετικά με την κοινωνική δικαιοσύνη, ποια θα πρέπει να είναι η στάση του σύγχρονου χριστιανού στο ζήτημα αυτό;
35. Οι Πατέρες μιλούν για την κοινωνική δικαιοσύνη με παρρησία και «από θέσεως ισχύος» γιατί, ενώ ζούσαν στον κόσμο, δεν ήταν «συσχηματισμένοι» με τον κόσμο, δηλ. δεν επεδίωκαν υλικά αγαθά. Ποιο μήνυμα εκπέμπεται από την αλήθεια αυτή;
36. Ποια είναι τα ιστορικά αγιογραφικά στοιχεία τα σχετικά με το πρόβλημα των ειδωλοθύτων;

37. Σε τι θα μπορούσε να είναι σήμερα χρήσιμη για την Εκκλησία η Αποστολική απόφαση και οι προτροπές του Απ. Παύλου, που είχαν σχέση με τη βρώση ή μη ειδωλοθύτων;
38. Σύμφωνα με το περιεχόμενο των όρων «ισχυρός» και «ασθενής» σε ποια ομάδα θα κατέτασσε τους λεγόμενους ζηλωτές της πίστης διαχρονικά;
39. Ποια υπήρξαν τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα από τη δράση των ανανεωτικών κινημάτων;
40. Κινδύνευσε και σε ποιο βαθμό η Εκκλησία της Ελλάδας κατά την τουρκοκρατία και βαυαροκρατία, ώστε να είναι αναγκαία η παρουσία των ανανεωτικών κινημάτων;
41. Μπροστά στις σύγχρονες προκλήσεις ποιος βλέπετε να είναι ο ρόλος των πνευματικά «ισχυρών» απέναντι στους «ασθενείς»;
42. Ποιο είναι το νόημα της προτροπής του Απ. Παύλου προς τους αγάμους να συνεχίσουν αυτόν τον τρόπο ζωής;
43. Ποιος είναι ο σκοπός της ζωής ασκητών και εγγάμων;
44. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά στοιχεία στη ζωή του ασκητή;
45. Υπάρχουν στοιχεία της ζωής του ασκητή, τα οποία μπορεί και ο έγγαμος να ακολουθήσει;
46. Σε τι ωφελεί η ασκητική ζωή, που γίνεται από ανθρώπους, που ζουν μέσα στον κόσμο με ποικίλες δραστηριότητες;
47. Τι ακριβώς περιλαμβάνει ο όρος «άσκηση» στη ζωή της εκκλησίας;
48. Τι πρόσφερε μέχρι τώρα ο μοναχισμός στην ανηφορική πορεία του κοινωνικού συνόλου, στην πολιτική, την επιστήμη, τις τέχνες, στην εμπειρία της ζωής;
49. Γιατί η Εκκλησία δεν αρνείται την νομική και βιολογική σχέση των συντρόφων στο γάμο;
50. Ποια είναι τα στοιχεία της Καινής Διαθήκης με τα οποία αποκτά μυστηριακή και λογική διάσταση ο γάμος στην Εκκλησία;
51. Ποια στοιχεία υποκρύπτονται στο Άσμα Ασμάτων σχετικά με το γάμο;
52. Γιατί ο Χριστός επιλέγει τη σχέση του γάμου ως σύμβολο της σχέσης του ανάμεσα σ' αυτόν και την Εκκλησία;
53. Προκειμένου περί του μυστηρίου του γάμου, ποια είναι η ορθόδοξη εκκλησιαστική έννοια του όρου «μυστήριο της αγάπης»;

54. Στον γάμο είναι χρήσιμη και αναγκαία για το δεσμό της αγάπης η τεκνογονία;
55. Αποκτά ο γάμος βαθύτερο νόημα με την τεκνογονία ή μπορεί να πορευτεί με αγάπη ακόμη και χωρίς την ύπαρξη παιδιών;
56. Ο σύγχρονος άνθρωπος αποφεύγει συχνά την τεκνοποίηση. Ποιοι θα μπορούσαν να είναι οι πιθανοί λόγοι που υπαγορεύουν κάτι τέτοιο;
57. Τι αποδεικνύει η τιμή που αποδίδει η Εκκλησία στις γυναίκες μάρτυρες;
58. Υπάρχει διάκριση στο φύλο κατά την απονομή των χαρισμάτων του Αγίου Πνεύματος;
59. Ποια στοιχεία επέδρασαν αρνητικά στην προσπάθεια της Εκκλησίας για την εξίσωση της γυναίκας;
60. Πώς δικαιολογείται η ποικιλία των χαρισμάτων μέσα στην Εκκλησία;
61. Γιατί είναι ξένη προς την Εκκλησία οποιαδήποτε μορφή ολοκληρωτισμού;
62. Μπορεί να υπάρξει ενότητα μέσα στην ποικιλία και πώς;
63. Για ποιους λόγους σήμερα είναι δύσκολη η αποδοχή της ιδιαιτερότητας του προσώπου και ποια είναι η προσωπική σου τοποθέτηση;
64. Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της δράσης των ψευδοπροφητών;
65. Με ποιους τρόπους αυξάνεται το χάρισμα της «διακρίσεως των πνευμάτων»;
66. Γιατί είναι αναγκαίο στην εποχή μας το χάρισμα της διακρίσεως;
67. Με ποια κριτήρια μπορεί ο πιστός να διαπιστώσει αν υπάρχουν ψευδοπροφήτες, ή αν είναι γέννημα της φαντασίας κάποιων φανατικών της πίστης;
68. Πιστεύετε ότι ο λαός έχει σήμερα ανάγκη από «Γέροντες» και γιατί;
69. Τι ρόλο παίζει η πίστη στην ενίσχυση της αισιοδοξίας για τη ζωή;
70. Η αισιοδοξία του χριστιανού έχει σχέση με μάταιες προσδοκίες για την πλήρη εξυγίανση του κόσμου ή έχει την προοπτική της αιωνιότητας;
71. Έχετε αισθανθεί τη «χαρμολύπη» στην προσωπική σας ζωή; Να δώσετε παραδείγματα.
72. Ποια είναι η απάντηση της πίστης μπροστά στην αδικία που αισθάνεται κάποιος, όταν υποφέρει από μια παροδική ή και μόνιμη ταλαιπωρία;
73. Η ευτυχία με τον τρόπο που την αντιλαμβάνεται ο κόσμος αποτελεί παγίδα. Πώς την αντιλαμβάνεται η Εκκλησία;

74. Γιατί είναι αναγκαία η εξέταση και κατανόηση της αιτίας του θανάτου πριν από οποιαδήποτε συζήτηση περί του θανάτου;
75. Γιατί, ενώ οι άνθρωποι συνεχίζουν να πεθαίνουν η Εκκλησία μιλά για τη νίκη του Χριστού κατά του θανάτου;

2.2 Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

1. Ποιος είναι ο σκοπός των δωρεών του Αγίου Πνεύματος;
2. Ποια είναι η βασική προϋπόθεση για να λάβει ο άνθρωπος τις δωρεές του Αγίου Πνεύματος;
3. Τι είναι η κληρικοκρατία και τι η λαϊκοκρατία; Ποιο από αυτά τα σχήματα έχει ακολουθήσει η Ορθόδοξη Εκκλησία;
4. Τι ακριβώς δηλώνει ο όρος «γενική ή πνευματική ιεροσύνη»;
5. Ποια είναι η σημασία της ενεργοποίησης των χαρισμάτων;
6. Ποια είναι η κύρια προϋπόθεση για την καλλιέργεια των χαρισμάτων;
7. Ποιες είναι οι προϋποθέσεις με τις οποίες ο πιστός θα μπορούσε να συνεργαστεί με άλλες κοινωνικές ομάδες για τους κοινωνικούς αγώνες;
8. Ο Χριστός ανήκει σε όλους. Κατά συνέπεια ποια στάση υπαγορεύεται από τη θέση αυτή;
9. Σε ποια περίπτωση η πίστη του χριστιανού θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «όπιο του λαού»;
10. Ποια σχέση μπορεί να έχει η υποκρισία με τη φράση «πίστη χωρίς έργα είναι νεκρή»;
11. Γιατί οι προφήτες στρέφουν δυναμικά το κήρυγμά τους στα κοινωνικά προβλήματα και ιδιαίτερα στην κατεύθυνση της φτώχειας αλλά και της κοινωνικής αδικίας;
12. Ποια είναι η πηγή και συγχρόνως ο δυναμικός εκφραστής της δικαιοσύνης, όπως φαίνεται από το κήρυγμα των προφητών;
13. Πώς αντιμετώπισε στο ξεκίνημά της η πρώτη Εκκλησία το πρόβλημα της κοινωνικής δικαιοσύνης; Γνωρίζεις να γίνεται κάτι τέτοιο και σήμερα;
14. Γιατί δεν αρκεί η κάθαρση του εσωτερικού μας κόσμου για την εξάλειψη των άδικων κοινωνικών δομών;
15. Σε τι απέβλεπαν η απόφαση της Αποστολικής Συνόδου και οι προτροπές του Απ. Παύλου σχετικά με τη βρώση των ειδωλοθύτων;

16. Ποια θα πρέπει να είναι η συμπεριφορά όσων αισθάνονται ισχυροί στην πίστη τους απέναντι στους άλλους πιστούς;
17. Πιστεύετε ότι ο όρος «ασθενής» περιλαμβάνει ανθρώπους εξ ιδιοσυγκρασίας αδύναμους και περίφοβους σε θέματα πίστεως, ή είναι μια κατάσταση που επιδέχεται καλλιέργεια και βελτίωση; Ποιοι έχουν ευθύνη για τη βελτίωση;
18. Ποια είναι η σημασία της νηστείας στη ζωή του μοναχού;
19. Ποια σημασία αποκτά η νηστεία στη ζωή του έγγαμου πιστού;
20. Η αγάπη απαιτεί άσκηση και είναι πάντα σταυρωμένη. Τι σημαίνει αυτό για σας;
21. Γιατί ο Απ. Παύλος αποκαλεί τον γάμο «μυστήριο μέγα» σε σχέση με τον Χριστό και την Εκκλησία αντίστοιχα;
22. Ο κόσμος εκτός Εκκλησίας βλέπει το γάμο ως βιολογική και νομική σχέση, χωρίς να διακρίνει την ύπαρξη και άλλου ή άλλων στοιχείων. Συμφωνείς ότι έτσι στερείται ένα βασικό στοιχείο και ποιο είναι αυτό;
23. Ποια είναι τα αγιογραφικά στοιχεία που επιβεβαιώνουν την ισότητα και την ισοτιμία της γυναίκας;
24. Με ποιους τρόπους μπορεί η Εκκλησία να συμβάλει στην εξύψωση της αξίας της γυναίκας στον σύγχρονο κόσμο;
25. Γιατί η κοινή πίστη πολλών ανθρώπων δεν καταργεί την ιδιαιτερότητα του προσώπου;
26. Η σύγκρουση των απόψεων δεν αποκλείεται μέσα στην Εκκλησία. Τι θα πρέπει όμως να ακολουθεί, έτσι ώστε να είναι εποικοδομητική αυτή η σύγκρουση;
27. Τι είναι το χάρισμα της διακρίσεως και με ποιους τρόπους διατηρείται και αυξάνεται;
28. Ποιο είναι το περιεχόμενο της αισιοδοξίας για τον χριστιανό; Διαφέρει από το είδος της αισιοδοξίας, την οποία ζητά ο σύγχρονος άνθρωπος;
29. Ποια σχέση με την αισιοδοξία μπορεί να έχει η πίστη της Εκκλησίας ότι κάποτε θα έρθει το τέλος της ιστορίας;
30. Μπορεί η ευτυχία ενός ατόμου ή και μεγάλων κοινωνικών ομάδων να έχει αρνητικά αποτελέσματα στην ευτυχία άλλων ανθρώπων;
31. Ποια σκέψη θα ήταν κατάλληλη, ώστε να μας βοηθήσει να αποφύγουμε τις αρνητικές συνέπειες της ευτυχίας μας;

32. Μπορείς να δικαιολογήσεις τη φράση του Απ. Παύλου ότι «τοις αγαπώσι τον Θεόν πάντα συνεργεί εις αγαθόν» (Ρωμ.8, 28);
33. Σε τι θα μπορούσε να βοηθήσει τον άνθρωπο η καθημερινή «μνεΐα θανάτου»;
34. Σε τι διαφέρει ο Χριστός από τους φιλοσόφους που δίδαξαν για το θάνατο και την αντιμετώπισή του;

2.3 Συνδυασμός ερωτήσεων ανάπτυξης και σύντομης απάντησης

1. Το Άγιο Πνεύμα, τρίτο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, θεωρείται πηγή ζωής.
 - α) Πώς εμφανίζεται στην Παλαιά Διαθήκη;
 - β) Πώς εμφανίζεται στην Καινή Διαθήκη;
2. Η Εκκλησία είναι γεμάτη χαρίσματα, τα οποία παρέχει το Άγιο Πνεύμα.
 - α) Πώς κρίνεται η σπουδαιότητα κάθε χαρίσματος;
 - β) Δίδονται σήμερα χαρίσματα στα μέλη της Εκκλησίας;
3. Στην Εκκλησία όλοι οι πιστοί συμμετέχουν στην γενική ή πνευματική ιεροσύνη.
 - α) Ποια είναι η βασική διαφορά ανάμεσα στην ειδική και τη γενική ιεροσύνη;
 - β) Πώς μεταβιβάστηκε το χάρισμα της ιεροσύνης από τους Αποστόλους στους πιστούς;
4. Η εκκλησιαστική ιστορία μαρτυρεί τη συμμετοχή του λαού στη διοίκηση της Εκκλησίας.
 - α) Είναι ο λαός ώριμος για μια τέτοια υποχρέωση;
 - β) Σε τι βοηθά η συμμετοχή του λαού στην εκλογή των κληρικών του;
5. Η αμαρτία είναι γεγονός που ταράσσει τη ζωή του ανθρώπου.
 - α) Με ποιο τρόπο ο άνθρωπος προσπαθεί να επαναφέρει τη γαλήνη στην ψυχή του;
 - β) Πώς ακριβώς θέτει η Εκκλησία την μετάνοια;
6. Ο Χριστός μέχρι σήμερα είναι για πολλούς «σημείον αντιλεγόμενον».
 - α) Είναι η βία ένα ενδεδειγμένο μέσο για να πιστέψουν κάποιοι σαυτόν;

- β) Πώς αποκτά κανείς ορθή σχέση με τον Χριστό;
- γ) Ποια θα πρέπει να είναι η στάση του πιστού απέναντι σε όσους συμπαθούν αλλά δεν γνωρίζουν το Χριστό;
7. Οι προφήτες συχνά στα κηρύγματά τους αναφερόταν στην κοινωνική δικαιοσύνη.
- α) Για ποιο λόγο συνδέουν το θέμα αυτό με την πίστη στο Θεό;
- β) Γιατί η έλευση του Μεσσία συνδέθηκε και με τη δικαιοσύνη;
8. Οι Πατέρες της Εκκλησίας μιλούν για την κοινωνική δικαιοσύνη.
- α) Ποια είναι κατ' αυτούς η πηγή της αδικίας στον κόσμο;
- β) Πώς, σύμφωνα με τη διδασκαλία τους, θα πολεμηθεί η κοινωνική αδικία;
9. Η Εκκλησία μέσα στους στόχους της περιλαμβάνει και την κοινωνική δικαιοσύνη.
- α) Ποιες λύσεις προτείνει σε προσωπικό επίπεδο;
- β) Ποιες λύσεις προτείνει σε παγκόσμιο κοινωνικό επίπεδο;
10. «Οφείλομεν ημείς οι δυνατοί τα ασθενήματα των αδυνάτων βαστάζειν και μη εαυτοίς αρέσκειν» (Ρωμ. 15,1).
- α) Ποιοι είναι οι «ισχυροί» ανάμεσα στους πιστούς κάθε εποχής;
- β) Γιατί οι «ισχυροί» σηκώνουν το βάρος της σωτηρίας ή της καταστροφής των «αδυνάτων»;

11. Κοσμικοί και ασκητές αποτελούν ισότιμα το πλήρωμα της Εκκλησίας.
- α) Ποια κοινά ασκητικά στοιχεία χρησιμοποιούνται και από τις δύο αυτές ομάδες πιστών;
 - β) Τι εκφράζει η φυγή του μοναχού από τον κόσμο και σε τι ομοιάζει αυτό με την έγγαμη ζωή;
12. «Ησαΐα χόρευε,
η Παρθένος έσχεν εν γαστρί
και έτεκεν υιόν τον Εμμανουήλ,
Θεόν τε και άνθρωπον, Ανατολή όνομα αυτό,
όν μεγαλύνοντες την Παρθένον μακαρίζομεν».
- α) Γιατί η Εκκλησία χρησιμοποιεί τον ύμνο αυτό κατά την τέλεση του μυστηρίου του γάμου, μακαρίζοντας την Θεοτόκο;
 - β) Ποια σχέση αναφέρεται από τον ύμνο ανάμεσα στην Παναγία και το Θεό, γνώρισμα αναγκαίο στο χριστιανικό γάμο και για τους δύο συζύγους;
13. Ο χριστιανικός γάμος συμβολίζει την αγαπητική σχέση του Θεού με τον άνθρωπο.
- α) Θα μπορούσατε να βρείτε τη σχέση ανάμεσα στις λέξεις «Παλαιά Διαθήκη - Αρραβώνας» και στις λέξεις «Καινή Διαθήκη - Γάμος»;
 - β) Ποια σχέση μπορεί να υπάρξει ανάμεσα στις λέξεις «Εκκλησία - εκκλησία μικρά» (όπου «εκκλησία μικρά» κατά τον άγιο Ιωάννη Χρυσόστομο λαμβάνεται η σχέση των μελών μιας οικογένειας).
14. Ο άνθρωπος δημιουργήθηκε από τον Θεό «κατ' εικόνα» του.
- α) Ποια είναι η σημασία αυτού του όρου σχετικά με την ισότητα ή την ανισότητα μεταξύ του άνδρα και της γυναίκας;
 - β) Γράψτε άλλους λόγους που ισχύουν στην Εκκλησία και συνηγορούν υπέρ της ισότητας και ισοτιμίας των δύο φύλων.

15. Η γυναίκα, αν και αρχικά απέκτησε ισότιμη με τον άνδρα θέση στην Εκκλησία, δεν διατήρησε αυτό το προνόμιο.
- α) Αυτό συνέβη επειδή η ανδροκρατική κοινωνία υπήρξε ισχυρότερη από την αγάπη;
 - β) Ο ελληνιστικός ασκητισμός, που θεωρούσε τη γυναίκα πηγή του κακού, ήταν ισχυρότερος από το αίμα των γυναικών μαρτύρων;
16. «Τάδε λέγει Κύριος. Λήψομαι υμάς εκ των εθνών και αθροίσω υμάς εκ πασών των γαιών, και εισάξω υμάς εις την γήν υμών...και ρανώ εφ' υμάς ύδωρ καθαρόν και καθαρισθήσεσθε.....και δώσω υμίν καρδίαν καινήν και πνεύμα καινόν...» Ιεζεκ.36, 24 (από τα Αναγνώσματα του Εσπερινού της Κυριακής της Πεντηκοστής).
- α) Σε ποιους απευθύνει ο Θεός την πρόσκλησή του;
 - β) Ποιο είναι το νέο κοινό δώρο, που ετοιμάζει ο Θεός για τους προσκεκλημένους του;
 - γ) Το δώρο που ο Θεός θα χαρίσει στους προσκεκλημένους θα είναι τέτοιο, ώστε να αλλοιώνει την προσωπικότητά τους;
 - δ) Ανιχνεύετε στοιχεία που βεβαιώνουν ότι ο Θεός απαιτεί τον ίδιο τρόπο συμπεριφοράς από τους ανθρώπους ή όχι και γιατί;
17. Οι ψευδοπροφήτες δεν έπαυσαν ποτέ από την ίδρυση της Εκκλησίας να ταλαιπωρούν και κυρίως να παρασύρουν προς το μέρος τους πολλά από τα μέλη της.
- α) Γιατί οι ψευδοπροφήτες δεν συμπορεύονται με τη διδασκαλία της Εκκλησίας αλλά προσπαθούν να την διασπάσουν;
 - β) Ποια είναι τα βασικά κριτήρια για να ανιχνεύσει ο πιστός τη δολιότητα των ενεργειών των ψευδοπροφητών;
 - γ) Ζημιώνει η Εκκλησία από τη δράση τέτοιων ατόμων;

18. Σε έναν κόσμο σκληρό, με την αδικία, την ανεργία, τις ασθένειες, τους πολέμους, ο πιστός καλείται να αναδείξει το ανάστημα της πίστης του και τη δύναμη της ελπίδας του για το χτίσιμο ενός καινούργιου κόσμου.
- α) Ο καινούργιος κόσμος αφορά την προσωπική καλλιέργεια;
 - β) Είναι ένας αγώνας μόνο για να μη σβήσει κάποια ιδεολογία;
 - γ) Είναι αγώνας προσωπικής αντοχής ή υποχρέωση στον Χριστό;
19. Πολλοί άνθρωποι στον κόσμο έχουν γεννηθεί στη φτώχεια ή την αρρώστια. Αρκετοί από αυτούς έχουν γίνει ευτυχισμένοι με δικά τους μέσα.
- α) Με ποιο τρόπο, πιστεύετε ότι ξέφυγαν από τη «μοίρα» τους;
 - β) Είναι βέβαιο ότι τα χτυπήματα της ζωής λυγίζουν πάντα αυτόν που τα δέχεται;
 - γ) Γνωρίζεις ότι υπάρχουν άνθρωποι που δεν λύγισαν στις δυσκολίες της ζωής. Τι μηνύματα εκπέμπει το παράδειγμά τους;
 - δ) Σε τι νομίζεις ότι διαφέρει η αντίδραση ενός πιστού χριστιανού από έναν μη πιστό, όταν και οι δύο δείχνουν ότι έχουν αντέξει με αξιοπρέπεια στα χτυπήματα της ζωής;
20. Ο θάνατος είναι συνυφασμένος με την ύπαρξη του ανθρώπου στη γη.
- α) Με τι συνδέεται ο θάνατος στην Αγία Γραφή;
 - β) Γιατί ο θάνατος θεωρείται, σύμφωνα με τη διδασκαλία της ορθόδοξης Εκκλησίας, ευεργεσία του Θεού προς τον άνθρωπο;
 - γ) Πώς εξηγείται το γεγονός ότι αν και ο Χριστός ανέστη εκ νεκρών, αφού νίκησε τον θάνατο, οι άνθρωποι συνεχίζουμε να πεθαίνουμε;

2.4 Ερωτήσεις κλειστού ή αντικειμενικού τύπου

α) *Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής*

Να βάλετε σε κύκλο τη σωστή απάντηση.

1. Ο χώρος όπου συντελείται η ανακαινιστική δράση του ανθρώπου και του κόσμου είναι:
- α) ο ναός του Θεού
 - β) η Εκκλησία.
 - γ) ο κόσμος

2. Τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος αποτελούσαν καθημερινή εμπειρία των πρώτων χριστιανών. Αυτά ήταν:
 - α) εκκλησιαστικά
 - β) κοινωνικά
 - γ) πνευματικά.

3. Τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος έχουν ως σκοπό:
 - α) να βοηθήσουν τους πτωχούς
 - β) την ποικιλία στη ζωή
 - γ) την διακονία της κοινής ζωής.

4. Η φράση του Απ. Πέτρου «Υμείς δε (εστέ) γένος εκλεκτόν, βασιλείον ιεράτευμα, έθνος άγιον, λαός εις περιποίησιν» (Α΄ Πέτρ. 2,9) αναφέρεται:
 - α) στους πρώτους χριστιανούς
 - β) στον ιερατικό χαρακτήρα του λαού του Θεού.
 - γ) στους αγίους της Εκκλησίας

5. Στη σύγχρονή μας Εκκλησία οι πιστοί:
 - α) επιτελούν κάποια από τα μυστήρια της Εκκλησίας
 - β) μπορούν να τελέσουν το «βάπτισμα της ανάγκης».
 - γ) είναι απλοί θεατές των επιτελούμενων μυστηρίων

6. Τι είναι η μετάνοια;
 - α) είναι φόβος και τύψεις της συνείδησης
 - β) είναι η απογοήτευση που νιώθουμε μετά την αμαρτία
 - γ) είναι η αλλαγή του νου, η βαθιά και ριζική μεταστροφή της ύπαρξης.

7. Κάθε πνευματική πρόοδος έχει ως αφετηρία και κίνητρο:
 - α) την αναγνώριση μιας αδυναμίας μας, μιας έλλειψης.
 - β) το συναίσθημα της κατωτερότητας που αισθανόμαστε
 - γ) την ανάγκη μας να διακριθούμε μέσα στην κοινωνία

8. Σχετικά με το θέμα του πλουραλισμού, της ύπαρξης δηλαδή πολλών τύπων ανθρώπου που προσεγγίζουν την αλήθεια, ο Χριστός έδειξε ότι:
- α) δεν επιτρέπεται το φαινόμενο αυτό στην Εκκλησία
 - β) όποιος δεν είναι εναντίον του Χριστού και των πιστών του είναι με το μέρος τους.
 - γ) φαινόμενα πλουραλισμού ίσως κάποτε να διαλύσουν την Εκκλησία
9. Ο Χριστός ανήκει σε όλους. Επομένως οι πιστοί έχουν χρέος:
- α) να καλούν όλους τους ανθρώπους σε προσωπική σχέση και γνωριμία με τον Χριστό.
 - β) να επιβάλλουν στους άλλους με τη βία την πίστη τους
 - γ) να εμποδίζουν την προσέλευση στην Εκκλησία εκείνων που δεν δείχνουν έμπρακτα την αγάπη τους στον Χριστό.
 - δ) να ξεχωρίζουν τους άξιους από τους ανάξιους για να μη μολύνονται οι άξιοι.
10. Υπέρβαση του διχασμού πίστης και πράξης σημαίνει για τον χριστιανό:
- α) να δείχνει έμπρακτα την αγάπη του με ελεημοσύνη και με υπομονή στα λάθη των άλλων.
 - β) να δικαιολογεί τις πράξεις του με παραδείγματα από την καθημερινή ζωή
 - γ) να γνωρίζει ότι είναι εύκολο να πιστευτεί αλλά δύσκολο να αγαπά
11. Δικαιοσύνη για τους προφήτες είναι:
- α) να έχουν όλοι ίσο δικαίωμα στα αγαθά
 - β) να τιμωρούνται όσοι κάνουν σφάλματα
 - γ) η επικράτηση της δικαιοσύνης ανάμεσα σε ισχυρούς και αδυνάτους.
12. Η δικαιοσύνη στην πρώτη Εκκλησία είχε το νόημα:
- α) της αγάπης που εκφράζεται με έργα, όπως ή ελεημοσύνη.
 - β) της προσέλευσης στα μυστήρια
 - γ) του σεβασμού προς τους αδυνάτους
13. Η Εκκλησία ζητά με τη φωνή των Πατέρων:

- α) να αποδίδουν δικαιοσύνη τα πολιτικά δικαστήρια
 - β) να αποδοθούν τα περίσσια αγαθά σ' αυτούς που δεν έχουν.
 - γ) να είμαστε δίκαιοι γενικά
14. Η δικαιοσύνη που διακηρύσσει η Εκκλησία θα επικρατήσει:
- α) με τη βοήθεια των πλουσίων χριστιανών
 - β) με τη βοήθεια του Θεού και την ευθύνη των χριστιανών
 - γ) με θεσμικές αλλαγές στις κρατικές νομοθεσίες.
15. Η ευαγγελική ηθική απαιτεί από τον άνθρωπο:
- α) δικαιοσύνη, γιατί αυτή αρκεί
 - β) αγάπη, γιατί αυτή υπερβαίνει τη δικαιοσύνη.
 - γ) προσοχή στα θεία διδάγματα
16. Ισχυροί στην Εκκλησία θεωρούνται:
- α) αυτοί που έχουν ισχυρή πίστη.
 - β) αυτοί που αντέχουν στην νηστεία
 - γ) αυτοί που δέχονται το κήρυγμα της Εκκλησίας
17. Τα ανανεωτικά κινήματα στην Εκκλησία στοχεύουν:
- α) στην αλλαγή των νόμων της Εκκλησίας
 - β) στη θρησκευτική και κοινωνική ανακαίνιση του ελληνικού λαού.
 - γ) στην αλλαγή των θεσμών της πίστης μας
18. Σκοπός έγγαμων και ασκητών μέσα στην Εκκλησία είναι:
- α) η άσκηση της αγάπης.
 - β) η προσευχή
 - γ) η συγκράτηση της πίστης τους
19. Ο χριστιανικός γάμος θεωρείται:
- α) νομική και βιολογική σχέση
 - β) οικονομική συνύπαρξη άνδρα και γυναίκας
 - γ) εικόνα της βασιλείας του Θεού.
20. Ο γάμος στην Καινή Διαθήκη παρομοιάζεται με:
- α) τη σχέση του Χριστού με την Εκκλησία.

- β) την υπόσχεση του Θεού για σωτηρία
- γ) την αγάπη των Πατέρων για την Εκκλησία

21. Η γενική ιεροσύνη στην Εκκλησία αποδεικνύει:
- α) ότι άνδρες και γυναίκες είναι ίσοι και ισότιμοι.
 - β) ότι οι γυναίκες κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις μπορούν να είναι ίσες με τους άνδρες
 - γ) ότι μόνο οι μάρτυρες γυναίκες είναι ισότιμες με τους άνδρες
22. Η ανδροκρατική κοινωνία συνετέλεσε:
- α) στην εξύψωση της αξίας της γυναίκας
 - β) στον αγώνα κατά της γυναικείας ανισότητας
 - γ) στη συνέχιση της ανισότητας ανάμεσα στα δύο φύλα.
23. Η ποικιλία των χαρισμάτων που υπάρχει στην Εκκλησία:
- α) είναι επικίνδυνη για την ενότητα της Εκκλησίας
 - β) δημιουργεί πνεύμα ανταγωνιστικό
 - γ) είναι αναγκαία, αφού ο καθένας είναι ελεύθερος.
24. Το έργο των ψευδοπροφητών είναι:
- α) να κηρύσσουν το θέλημα του Θεού
 - β) να διαστρέφουν και να συσκοτίζουν την αλήθεια.
 - γ) να προάγουν το έργο της Εκκλησίας
25. Η «διάκριση των πνευμάτων» είναι:
- α) η ικανότητα του πιστού να ξεχωρίζει το σωστό από το ψευδές.
 - β) η σταθερότητα του πιστού σε θέματα πίστεως
 - γ) η σχέση του πιστού με τα μυστήρια

26. Η αισιοδοξία του χριστιανού είναι:
- α) ένα απλό συναίσθημα από παροδική επιτυχία
 - β) είναι σταθερή ψυχική κατάσταση στηριγμένη στην Ανάσταση.
 - γ) είναι η πεποίθηση ότι όλα γύρω είναι σωστά δημιουργημένα
27. Η ευτυχία για τον πιστό σημαίνει:
- α) ότι ο Θεός την χαρίζει σ' αυτούς που αγαπά
 - β) ότι ο Θεός αμείβει τους καλούς ανθρώπους
 - γ) ότι δεν πρέπει να την κρατά μόνο για τον εαυτό του
28. Η Εκκλησία αντιμετωπίζει το θάνατο ως:
- α) την έσχατη τιμωρία του Θεού στον άνθρωπο
 - β) την πηγή της εξέλιξης του πολιτισμού
 - γ) ένα μεγάλο ερώτημα που διαμορφώνει ανάλογα τον άνθρωπο.

β) *Ερωτήσεις διάταξης*

1. Η πίστη της Εκκλησίας για τη δράση του Αγίου Πνεύματος στην ιστορία αντλείται από την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη. Μπορείτε να βάλετε σε χρονολογική σειρά αυτή τη δράση;

Σωστή σειρά

- Το Άγιο Πνεύμα φανερώνεται
«εν είδει περιστεράς».	α.
- «Πνεύμα Θεού περιφερόταν
πάνω στα ύδατα».	β.
- Στον καθένα δωρίζεται η
φανέρωση του Αγίου Πνεύματος.	γ.
- Το Άγιο Πνεύμα κατέβηκε
«εν είδει πυρίνων γλωσσών».	δ.

2. Η μετάνοια είναι μια ψυχική ενέργεια του ανθρώπου. Εντάσσεται και αυτή στις δραστηριότητες του ανθρώπου. Μπορείτε να βάλετε στη σειρά τις ενέργειες που απαιτούνται;

Σωστή σειρά

- απόφαση για μεταστροφή του προηγούμενου τρόπου ζωής.	α.
- φόβος και τύψεις της συνείδησης.	β.
- προσέλευση στο μυστήριο της ιεράς εξομολογήσεως.	γ.
- ολοκληρωτική ρήξη με το αμαρτωλό παρελθόν	δ.

γ) Ερωτήσεις αντιστοίχισης ή σύζευξης

1. Να ενώσετε με μια γραμμή τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. (Σε κάθε στοιχείο της στήλης Α αντιστοιχεί ένα μόνο στοιχείο της στήλης Β). Η άσκηση αναφέρεται στο κεφ. 33, «Η ζωή ως χάρισμα».

A	B
Άγιο Πνεύμα	Δημιουργία
Γλωσσολαλία	Χαρίσματα
Πύρινες γλώσσες	Απόστολοι
Εκκλησία του Χριστού	Δυναμικό άνοιγμα στον κόσμο
Ποικιλία χαρισμάτων	Διακονία κοινής ζωής
Αγάπη	Χάρισμα του Αγίου Πνεύματος
Θαύματα	Δύναμη του Αγίου Πνεύματος
Τίμημα των δωρεών	Πνευματικός αγώνας
Σκοπός των θείων δωρεών	Σωτηρία όλων
	Αγάπη
	Μετάνοια
	Λατρεία

2. Να συσχετίσετε τις λέξεις των παρακάτω στηλών, γράφοντας μπροστά από τους αριθμούς της Α' στήλης το αντίστοιχο γράμμα της Β' στήλης. Η άσκηση αναφέρεται στο κεφ. 34, «Κλήρος και λαός ένα σώμα».

Α	Β
1 Πνευματική ιεροσύνη. Συμμετοχή ανδρών και γυναικών	
2 Άγιο Έθνος	β. Εκκλησία
3 Ειδική ιεροσύνη	γ. Άνδρες
4 Κλήρος και λαός	δ. Ισοτιμία
5 Τέλεση μυστηρίων	ε. Ιερείς
6 Ιεραποστολή	στ. Συμμετοχή λαϊκών
	ζ. Έργο σωτηρίας
	η. Πνευματική δράση
	θ. Εκλογή ιερέως

δ) Ερωτήσεις συμπλήρωσης κενού

1. Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος που ακολουθεί, βάζοντας στην κατάλληλη θέση τις παρακάτω λέξεις:

*ελευθερία, δικαιοσύνη, απειλές, Εκκλησία, αγάπη, θεανθρώπινος,
προσευχή, αιωνία ισχύς, μαρτύριο, διωγμούς, ανακαίνιση.*

Η Εκκλησία ως οργανισμός στόχο έχει την του ανθρώπου και την σωτηρία. Δεν αρνείται όμως την συνεργασία με κοινωνικοπολιτικά συστήματα, αρκεί αυτά να σέβονται τις βασικές αρχές της.....και της, στοιχεία που προκύπτουν από την ιστορία της Σε αντίθετη περίπτωση πολεμά για να υπερασπιστεί την αλήθειά της και τις αρχές της με όπλα το λόγο, την έμπρακτη, την για τους εχθρούς και τελευταία το Η Εκκλησία δεν φοβάται απειλές και διωγμούς γιατί τα λόγια του Χριστού «και πύλαι άδου ου κατισχύσουσιν αυτής» έχουν γι' αυτήν..... .

2. Να βάλετε τις παρακάτω λέξεις στα κατάλληλα κενά του κειμένου που ακολουθεί:

*δώρο, ταπεινός, αγαπώ έμπρακτα, πράξεις, συνάνθρωπος,
βιώνω, εχθρός, αποκάλυψη, αδελφός*

Η πίστη είναι μια του Θεού, του Αγίου Πνεύματος στον άνθρωπο. Η πίστη εμφανίζεται στον άνθρωπο που είναι και ειλικρινής στην αναζήτησή του. Αυτός που πιστεύει, την παρουσία του Θεού μέσα του, αλλά αυτό έχει αντίκτυπο και στις του. Αποδέχεται τον όχι ως που επιβουλεύεται την ύπαρξή του, αλλά ως Όσο περισσότερο κάποιος τον συνάνθρωπό του, τόσο είναι πιο βέβαιος είναι ότι ζει την πίστη του.

ε) Ερωτήσεις διαζευκτικής απάντησης ή του τύπου «σωστό - λάθος».

Βάλτε ένα σταυρό στο αντίστοιχο τετραγωνάκι σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:

	Σωστό	Λάθος
• Η δικαιοσύνη στους προφήτες αποτελεί μια εσωτερική μόνο κατάσταση.	☐	☐
• Οι προφήτες καυτηρίαζαν την αναληγσία των πλουσίων της εποχής τους.	☐	☐
• Ο Μεσσίας για τους προφήτες θα ήταν άρχοντας με άμεμπτη δικαιοσύνη.	☐	☐
• Η δικαιοσύνη είναι δευτερεύον ζήτημα για την Εκκλησία.	☐	☐
• Η Εκκλησία αντιμετώπισε την κοινωνική αδικία με την αύξηση της περιουσίας της.	☐	☐
• Οι χριστιανοί γρήγορα αντιλήφθηκαν ότι η ιδιοκτησία γεννά την πλεονεξία.	☐	☐
• Αρχική κατάσταση του ανθρώπου ήταν το «δίκαιο του ισχυρού».	☐	☐
• Η ελεημοσύνη εκθειάζεται αλλά δεν είναι απαραίτητη για την Εκκλησία.	☐	☐

2.5 Συνδυασμός ερωτήσεων αντικειμενικού τύπου και ανοιχτής απάντησης

1. Βάλτε σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση και αιτιολογείστε σύντομα την επιλογή σας.

Η Εκκλησία επέλεξε δύο τρόπους ζωής για τα μέλη της, τον έγγαμο και τον μοναχικό.

α. Αυτό θεωρείται ιδανικός τρόπος συμπεριφοράς προς τα μέλη της.

β. Δεν θα έπρεπε να συμβαίνει κάτι τέτοιο μέσα στην Εκκλησία.

γ. Επειδή η συζυγική αγάπη προϋποθέτει μεταξύ άλλων και την άσκηση, δεν θα έπρεπε να υπάρχει η μοναχική ζωή.

δ. Ο άγαμος βίος προτείνεται από τον Απ. Παύλο και επομένως θα έπρεπε σπάνια να γίνονται γάμοι στην Εκκλησία.

Αιτιολογείστε την απάντησή σας.

.....
.....
.....

2. Βάλτε σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση και αιτιολογείστε σύντομα την επιλογή σας.

Στην Παλαιά Διαθήκη η δημιουργία του ανθρώπου έγινε «κατ' εικόνα Θεού». Αυτό σημαίνει ότι άνδρας και γυναίκα είναι ίσοι και ισότιμοι. Αποδέχεται η Εκκλησία αυτή την αλήθεια;

α. Την αποδέχεται επειδή αναφέρεται στην Αγία Γραφή.

β. Την αποδέχεται επειδή αναφέρεται στην Αγία Γραφή και επειδή προκύπτει από την εμπειρία της.

γ. Προβληματίζεται αν θα την αποδεχθεί, γιατί η ανδροκρατούμενη κοινωνία επηρεάζει την εκκλησιαστική κοινότητα.

δ. Επειδή υπάρχουν και γυναίκες μάρτυρες, η Εκκλησία θα μπορούσε να προτείνει την ισότητα ανάμεσα στα δύο φύλα.

Αιτιολογείστε την επιλογή σας.

.....
.....
.....

3. Βάλτε ένα σταυρό στο αντίστοιχο τετράγωνο και αιτιολογείστε την επιλογή σας.

Η κοινή πίστη και οι κοινές αρχές δεν καταργούν την ιδιαιτερότητα του προσώπου μέσα στην Εκκλησία.

σωστό

λάθος

.....
.....
.....

4. Να βάλετε στη σωστή σειρά τα παρακάτω μέρη

διάθεση μεταμέλειας, μετάνοια ή αλλαγή του νου, αποκατάσταση σχέσης ανάμεσα στο Θεό και τον άνθρωπο, ατομική θέληση ή αμαρτία, απόφαση για μετάνοια, προσπάθεια για διατήρηση της σχέσης με το Θεό, φόβος θανάτου

α..... β..... γ..... δ.....

ε..... ζ.....

Τι ακριβώς είναι η αίτηση της συγγνώμης και πώς εκδηλώνεται;

3. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΟΙΧΤΗΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ

3.1 Ολιγόλεπτο κριτήριο αξιολόγησης

Το παράδειγμα αυτό αναφέρεται υποθετικά στη διδακτική ενότητα 35. Κύριος στόχος είναι να ελέγξει ο εκπαιδευτικός, αν οι μαθητές έχουν συνειδητοποιήσει το ρόλο της ιερής Εξομολόγησης στην καθημερινή ζωή.

Α. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΑΘΗΤΗ.....

ΤΑΞΗ..... ΤΜΗΜΑ.....

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ.....

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....

Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις

1. Τι συμβαίνει στην ψυχή του ανθρώπου, όταν δεν υπάρχει προσωπικός αγώνας για τη θεραπεία των παθών του;

.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 10

2. Τι είναι η πραγματική μετάνοια;

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 10

3.2 Κριτήριο για ωριαία εξέταση

Το παράδειγμα αυτό αναφέρεται στις διδακτικές ενότητες 40, 41, 42. Στόχος του διαγωνίσματος είναι να ελεγχθεί η γνώση των μαθητών σε θέματα που σχετίζονται με τις διδακτικές αυτές ενότητες και η ικανότητα εμβάθυνσης σε έννοιες που προκύπτουν από αυτά.

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΑΘΗΤΗ.....
ΤΑΞΗ..... ΤΜΗΜΑ.....
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ.....
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τι ήταν τα ειδωλόθυτα;
 - α. Ποιο πρόβλημα προέκυψε από αυτά;
 - β. Τι συνέβη εξ αιτίας των ειδωλοθύτων ανάμεσα στους χριστιανούς;

Μονάδες 5

2. Από ποιες ενέργειες χαρακτηρίζονται ορισμένοι ως «ασθενείς»;
 - α. Ποιες ανάγκες της Εκκλησίας προκάλεσαν την εμφάνιση των ανανεωτικών κινημάτων;
 - β. Πώς θα πρέπει να αντιδρούν οι «ισχυροί» απέναντι στα αδύναμα και απαίδευτα μέλη της Εκκλησίας;

Μονάδες 3

3. Ποιοι ονομάζονται κοσμικοί και ποιοι ασκητές;
 - α. Ποιος είναι ο σκοπός κοσμικών και ασκητών;
 - β. Σε ποιες κοινές δραστηριότητες αναλώνεται η ασκητική ζωή μοναχών και κοσμικών;

Μονάδες 3

4. Ποια σημασία έχει η παρομοίωση της σχέσης Θεού - ανθρώπου με τον γάμο;
α. Τι νόημα έχει η παράβαση του Νόμου στην Π. Διαθήκη;
β. Τι σημαίνει για τον χριστιανικό γάμο το θαύμα της Κανά;

Μονάδες 6

5. Τι είναι αυτό που μεταμορφώνει τον γάμο από νομικό και βιολογικό γεγονός σε πνευματικό;
α. Γιατί επικαλείται η Εκκλησία στο γάμο την επίσκεψη της θείας Χάριτος;
β. Τι ρόλο παίζει η θεία Χάρη στον χριστιανικό γάμο;

Μονάδες 3

4. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

4.1 Ολιγόλεπτα κριτήρια αξιολόγησης

Τα παραδείγματα που ακολουθούν αφορούν τις διδακτικές ενότητες 36 - 37.

Παράδειγμα 1

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΑΘΗΤΗ.....

ΤΑΞΗ..... ΤΜΗΜΑ.....

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ.....

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Σημειώστε αν η καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή ή λανθασμένη, βάζοντας ένα σταυρό στο αντίστοιχο τετράγωνο:

	Σωστό	Λάθος
α. Η αμοιβαία ανοχή κοινωνικών ομάδων με διάφορες ιδεολογίες ονομάζεται πλουραλισμός.	☐	☐
β. Οι μαθητές του Χριστού πίστευαν πως το έργο του ανήκει αποκλειστικά σ' αυτούς.	☐	☐
γ. Δεν μπορεί ο άνθρωπος να προσεγγίσει την αλήθεια του Χριστού με πολλούς τρόπους.	☐	☐
δ. Το χρέος των πιστών είναι να καλούν όλους τους ανθρώπους σε προσωπική σχέση με το Χριστό.	☐	☐
ε. Η Εκκλησία πρέπει να συνεργάζεται με όλα τα πολιτικά συστήματα και ιδεολογικά ρεύματα ακόμη και αν πολεμείται από αυτά.	☐	☐

Μονάδες 5

2. Συμπληρώστε τις παρακάτω φράσεις:

α. Ορθή σχέση με το Χριστό αποκτάται μόνο μέσα.....

β. Ο Χριστός ανήκει σε.....

γ. Τα όπλα της Εκκλησίας όταν πολεμείται είναι.....

δ. Οι χριστιανοί μπορούν και οφείλουν να συνεργάζονται με.....

Μονάδες 5

3. Αφού οι ιδεολογίες είναι συνήθως εφήμερες, ποια θα πρέπει να είναι η στάση της Εκκλησίας απέναντί τους;

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 5

4. Ποια θα πρέπει να είναι τα χαρακτηριστικά της συνεργασίας ενός χριστιανού με ανθρώπους άλλων πεποιθήσεων;

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 5

Παράδειγμα 2

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΑΘΗΤΗ.....

ΤΑΞΗ..... ΤΜΗΜΑ.....

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ.....

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Επιλέξτε τη σωστή απάντηση, βάζοντας σε κύκλο το αντίστοιχο γράμμα:

- Η πίστη είναι φανέρωση του Θεού στην ψυχή του ανθρώπου:
 - α. Γιατί ο Θεός επιδιώκει τον έλεγχο των πράξεων των ανώριμων.
 - β. Γιατί θέλει να έρθει σε προσωπική σχέση μαζί του για να τον κάνει ευτυχισμένο.
 - γ. Για να πεισθεί κάποτε ο άνθρωπος ότι η πίστη πρέπει να συμβαδίζει με τα έργα του.
 - δ. Για να του δείξει ότι πρέπει να αντιστέκεται στις αδυναμίες του.

Μονάδες 5

2. Η φράση του Απ. Παύλου «Σε όλους (σ.σ. και ιδιαίτερα στους πιο αδύνατους στην πίστη) έγινα όμοιος, έτσι ώστε με κάθε τρόπο να σώσω μερικούς» παραδίδει στην Εκκλησία διάφορα μηνύματα.

I. Ποιο από τα παρακάτω μηνύματα είναι σωστό; (Βάλτε σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση).

- α. Μια στάση φυγής από τους αντίθετους προς εμάς θα ήταν η πιο ασφαλής λύση.
- β. Κάνε ότι μπορείς, ώστε να συμβάλεις στην πνευματική ανακαίνιση του κόσμου.
- γ. Με την στάση του αυτή ο Απ. Παύλος κινδύνευσε να χάσει την πίστη του.
- δ. Οι χριστιανοί οφείλουν να προσέχουν. Δεν πρέπει να διακινδυνεύουν τη σωτηρία της ψυχής τους.

Μονάδες 5

II. Τι συμπέρασμα νομίζετε ότι βγαίνει από τη στάση του Απ. Παύλου σχετικά με τους θρησκευτικούς πολέμους;

Μονάδες 10

4.2 Κριτήρια για ωριαία εξέταση

Τα παραδείγματα που ακολουθούν έχουν σχέση με την αξιολόγηση των διδακτικών στόχων, που αναφέρονται στην ύλη του γ' μέρους του εγχειριδίου.

Παράδειγμα 1

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΑΘΗΤΗ.....
ΤΑΞΗ..... ΤΜΗΜΑ.....
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ.....
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Α. Ελέγξτε αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές ή εσφαλμένες και βάλτε ανάλογα μέσα σε κύκλο το γράμμα Σ (σωστή) ή το Λ (λανθασμένη) στο φύλλο απαντήσεων.
α. Ένας τρόπος παρουσίας του Αγίου Πνεύματος στην Εκκλησία είναι η δωρεά χαρισμάτων στους πιστούς.	Σ	Λ
β. Οι κληρικοί αναλαμβάνουν την ευθύνη της λατρευτικής ζωής της Εκκλησίας, χωρίς να έχουν υποχρέωση για τη διοίκηση και την διδασχία του θείου λόγου.	Σ	Λ
γ. Οι χριστιανοί συνεργάζονται μέσα στον σύγχρονο πλουραλιστικό κόσμο, αναγκαζόμενοι κάποτε σε κάποιες υποχωρήσεις.	Σ	Λ
δ. Ο Μεσσίας, σύμφωνα με τους προφήτες θα είναι «ζωσμένος με δικαιοσύνη», δηλαδή θα βοηθάει τους πτωχούς.	Σ	Λ
ε. Η Αποστολική Σύνοδος από συγκατάβαση προς εκείνους που σκανδαλίζονταν απαγόρευσε τη βρώση ειδωλοθύτων.	Σ	Λ

στ. Η αυθεντική ζωή των κοσμικών χαρακτηρίζεται από την αγάπη, ενώ των ασκητών από τη νηστεία.	Σ	Λ
ζ. Δεν απαιτείται η Χάρη του Χριστού αλλά προσωπικός αγώνας για την «επιτυχία» ενός γάμου.	Σ	Λ
η. Η χορήγηση των χαρισμάτων στην Εκκλησία αποδεικνύει την διαφορά ισότητας ανάμεσα στον άνδρα και τη γυναίκα.	Σ	Λ
θ. Η ομοιομορφία της ζωής των πιστών θα έδινε μια εικόνα ομόνοιας και αγάπης στην Εκκλησία.	Σ	Λ
ι. Η υπομονή του χριστιανού απέναντι στον πόνο θα πρέπει να κρύβει την ελπίδα της ανάστασης του.	Σ	Λ

Μονάδες 5

Β. Επιλέξτε τρεις από τις παραπάνω προτάσεις που θεωρείτε λανθασμένες και διατυπώστε τις σωστά στα σχετικά κενά του φύλλου απαντήσεων.

Μονάδες 3

2. Βάλτε στο φύλλο απαντήσεων το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για καθεμιά από τις παρακάτω ερωτήσεις. (Σε κάθε περίπτωση υπάρχει μόνο μία σωστή απάντηση).

- Το Άγιο Πνεύμα δίνει στην Εκκλησία:
 - α. υποχρεώσεις
 - β. εξουσία
 - γ. χαρίσματα.
 - δ. κοσμοκρατορία
 - ε. πλούτο

- Η ειδική ιεροσύνη παρέχεται:
 - α. με το βάπτισμα
 - β. με την συνεχή πνευματική προσπάθεια
 - γ. με την προσευχή
 - δ. με το μυστήριο της ιεροσύνης.
 - ε. με την αληθινή μετάνοια

- Η μετάνοια προσφέρει στον άνθρωπο:

- α. την πεποίθηση ότι είναι ανώτερος από πολλούς άλλους
- β. δύναμη για την αντιμετώπιση δυσχερειών
- γ. τον φόβο ότι ενδέχεται να επαναλάβει τα ίδια λάθη
- δ. την βεβαιότητα ότι δεν θα τιμωρηθεί από το Θεό
- ε. την αγαπητική σχέση ανάμεσα σ' αυτόν και το Θεό.

- Η Εκκλησία απέναντι στον πλουραλιστικό κόσμο:
 - α. είναι ιδεολογία διαχρονική, επειδή προέρχεται από τον Χριστό
 - β. επιλέγει τα μέλη της και απορρίπτει την άγνοια
 - γ. είναι διαχρονική, αιώνια, διαλέγεται με τον κόσμο.
 - δ. διαλέγεται με προσοχή, αλλά απορρίπτει κάθε αντίθετη θέση
 - ε. υποχωρεί σε θέματα ιδεολογίας χάριν της ειρήνης του κόσμου
- Η χριστιανική πίστη διατηρείται μέχρι σήμερα:
 - α. επειδή ακόμη η επιστήμη δεν έχει προχωρήσει σε βάθος
 - β. επειδή ο άνθρωπος φοβάται το θάνατο
 - γ. ίσως επειδή δεν υπάρχουν διωγμοί
 - δ. επειδή υπάρχουν άνθρωποι που ζητούν τη Χάρη του Θεού
 - ε. επειδή ο άνθρωπος έχει έμφυτη την τάση να πιστεύει

Μονάδες 5

3. Απαντήστε σε δύο από τις παρακάτω ερωτήσεις (μία από την ομάδα Γ1 και μια από την ομάδα Γ2). Γράψτε την απάντησή σας στη λευκή σελίδα του φύλλου απαντήσεων.

Γ1 α. Τι είχε στο νου του ο Μέγας Βασίλειος, όταν έλεγε ότι η γυναίκα πλάστηκε από το Θεό ομότιμη με τον άνδρα;

Γ1 β. Τι εννοούσε ο Απ. Παύλος όταν έλεγε ότι ο γάμος είναι «μέγα μυστήριο»;

Γ2 α. Πόσο απαραίτητη νομίζεις ότι είναι η πνευματική άσκηση στην εποχή μας;

Γ2 β. Έχει ανάγκη ή Εκκλησία από την παρουσία των ισχυρών της πίστεως και γιατί;

Μονάδες 7

Παράδειγμα 2

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΑΘΗΤΗ.....

ΤΑΞΗ..... ΤΜΗΜΑ.....

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ.....

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Α. Ελέγξτε αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές ή εσφαλμένες και βάλτε ανάλογα μέσα σε κύκλο το γράμμα Σ (σωστή) ή το Λ (λανθασμένη) στο φύλλο απαντήσεων.
- α. Τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος διακρίνονται ανάλογα με τη σπουδαιότητά τους σε σημαντικά και σε απλά. Σ Λ
- β. Η διάκριση των πιστών της Εκκλησίας σε κλήρο λαό είναι απαραίτητη για την εξυπηρέτηση των πνευματικών αναγκών του λαού του Θεού. Σ Λ
- γ. Η χριστιανική αντίληψη δέχεται τον πλουραλισμό ως έκφραση της ανεκτικότητας που πρέπει να δείχνει ο πιστός στις ποικίλες ιδεολογίες. Σ Λ
- δ. Η συσσώρευση των αγαθών στα χέρια των ολίγων αποτελεί κλοπή και ιδιοποίηση ξένης περιουσίας. Σ Λ
- ε. Τα ανανεωτικά χριστιανικά κινήματα έδωσαν μια πνοή θρησκευτικής και κοινωνικής ανακαίνισης στον ελληνικό λαό. Σ Λ
- στ. Κοσμικοί και ασκητές δεν διαφέρουν σε κάτι σημαντικό μέσα στην Εκκλησία. Σ Λ
- ζ. Η γαμήλια σχέση Χριστού και Εκκλησίας δηλώνει τη νομική σχέση του χριστιανικού γάμου. Σ Λ
- η. Στην πολιτεία των αγίων λείπει το πνεύμα υποτίμησης της γυναίκας. Σ Λ
- θ. Οι ψευδοδιδάκαλοι είχαν ως κύριο μέλημα τους την οικοδόμηση της Εκκλησίας σε νέες και σύγχρονες βάσεις. Σ Λ

ι. Ο Χριστός στην επίγεια ζωή του αποδέχτηκε τον πόνο ως στοιχείο της πτώσης του ανθρώπου στην αμαρτία.

Σ Λ

Μονάδες 5

Β. Επιλέξτε τρεις από τις παραπάνω προτάσεις που θεωρείτε λανθασμένες και διατυπώστε τις σωστά στα σχετικά κενά του φύλλου απαντήσεων.

Μονάδες 3

2. Βάλτε στο φύλλο απαντήσεων το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για καθεμιά από τις παρακάτω ερωτήσεις. (Σε κάθε περίπτωση υπάρχει μόνο μια σωστή απάντηση).

- Η δικαιοσύνη είναι ένα ζήτημα:
 - α. το οποίο μόνο μια διεθνής νομοθεσία θα μπορούσε να λύσει
 - β. που θα λυθεί με τη σύμπραξη όλων των θρησκειών
 - γ. για τη λύση του οποίου η Εκκλησία αγωνίζεται συνεχώς.
 - δ. για το οποίο δεν φαίνεται να υπάρχει καμία λύση
 - ε. που μπορεί να λύσει μόνο ένα απολυταρχικό πολιτικό σύστημα

- Τα ανανεωτικά χριστιανικά κινήματα είναι:
 - α. ομάδες ισχυρών πολιτικών ανδρών
 - β. σύνολο πιστών της Εκκλησίας με χαρακτηριστικό τους την τελειότητα
 - γ. σύλλογοι, που σκοπό έχουν την διατήρηση της εθνικής μας ταυτότητας
 - δ. ομάδες πιστών, λαϊκών και κληρικών με ζήλο και αγάπη για το συνάνθρωπο
 - ε. ομάδες για την περιφρούρηση των αδυνάτων από την αμαρτία

- Ασκητική χριστιανική ζωή είναι:
 - α. η αποφυγή του έγγαμου βίου.
 - β. η νηστεία
 - γ. η μίμηση της ζωής των αγίων
 - δ. ο αγώνας απελευθέρωσης από τον «κόσμο».
 - ε. η προσπάθεια στην ανατροφή των παιδιών

- Η ισότητα κατά τους Πατέρες είναι:
 - α. στοιχείο της ζωής, που προέρχεται από τον ίδιο Θεό
 - β. θεσμός που δεν συμφωνεί με την φυσική δύναμη του άνδρα
 - γ. αδύνατη, εξαιτίας της ανδροκρατικής κοινωνίας
 - δ. ζήτημα χορήγησης των χαρισμάτων
 - ε. ζήτημα που αφορά τη θέληση των γυναικών να αγωνιστούν για δικαιώματα

- Ο πόνος, σύμφωνα με τη χριστιανική διδασκαλία:
 - α. έχει σχέση με την αμαρτία
 - β. είναι αποτέλεσμα της «μοίρας»
 - γ. είναι αποτέλεσμα της έλλειψης χαρισμάτων
 - δ. προέρχεται από την απουσία της χάριτος του Θεού
 - ε. έχει ως αποτέλεσμα την απιστία.

Μονάδες 5

3. Απαντήστε σε δύο από τις παρακάτω ερωτήσεις (μία από την ομάδα Γ1 και μια από την ομάδα Γ2). Γράψτε την απάντησή σας στη λευκή σελίδα του φύλλου απαντήσεων.

Γ1 α. Αν και ο Ευαγγελικός λόγος προτρέπει να μοιραζόμαστε με τους άλλους τα υπάρχοντά μας, γιατί συνεχίζουμε να ζητάμε από το Θεό να μας δίνει πλούσια τα αγαθά του;

Γ1 β. Γιατί η Εκκλησία δεν εκδιώκει από το σώμα της όλους εκείνους που την εκθέτουν και την «προσβάλλουν»;

Γ2 α. Ποια είναι η προέλευση του πόνου, σύμφωνα με τη χριστιανική διδασκαλία;

Γ2 β. Γιατί συνεχίζουμε να πεθαίνουμε, αφού ο Χριστός νίκησε το θάνατο με την Ανάστασή του;

Μονάδες 7

ΦΥΛΛΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΑΘΗΤΗ:

ΤΑΞΗ:..... ΤΜΗΜΑ:

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Α.	α.	Σ	Λ
	β.	Σ	Λ
	γ.	Σ	Λ
	δ.	Σ	Λ
	ε.	Σ	Λ
	στ.	Σ	Λ
	ζ.	Σ	Λ
	η.	Σ	Λ
	θ.	Σ	Λ
	ι.	Σ	Λ

B. 1

2

3

2.	2.1.α	β	γ	δ	ε
	2.2.α	β	γ	δ	ε
	2.3.α	β	γ	δ	ε
	2.4.α	β	γ	δ	ε
	2.5.α	β	γ	δ	ε

3. Επισυνάπτονται δύο λευκές σελίδες για να απαντήσει ο μαθητής στις ανοιχτές ερωτήσεις.

Υπάρχει η δυνατότητα να γίνει η εξέταση με ερωτήσεις ανοιχτού τύπου μόνο (ανάπτυξης ή σύντομης απάντησης). Καλό θα ήταν να γίνεται ένας συνδυασμός ερωτήσεων διαφορετικών τύπων.

Σημείωση: Το παραπάνω φύλλο απαντήσεων θα χρησιμοποιηθεί για τα δύο πιο πάνω παραδείγματα ωριαίων κριτηρίων.

5. ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Ενδεικτικά θέματα εργασιών - ασκήσεων για το σχολείο ή το σπίτι

1. Να γίνει παρουσίαση μιας από τις ευχές της γονυκλισίας της Πεντηκοστής.

2. Να παρουσιαστεί ένας ύμνος της Πεντηκοστής και να γίνει η νοηματική ανάλυσή του.
3. Να γίνει ανάλυση της εικόνας της Πεντηκοστής ή αυτής του σχολικού βιβλίου και να γίνουν παρατηρήσεις σ' αυτήν.
4. Να γίνει εργασία με θέμα: «Το φαινόμενο των μαρτύρων».
5. Να δοθεί μια από τις ευχές της ακολουθίας της χειροτονίας σε πρεσβύτερο και να εξαχθούν συμπεράσματα.
6. Από το βιβλίο του π. Αλεξάνδρου Σμέμαν «Για να ζήσει ο κόσμος» να προσεχθούν ιδιαίτερα τα στοιχεία που αφορούν τη γενική ιεροσύνη των πιστών.
7. Να γίνει προσέγγιση των Κανόνων που αφορούν την Ιερά Εξομολόγηση από το Εξομολογητάριο του Αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου.
8. Να εξετασθεί η αναζωπύρωση του ζητήματος της θανατικής καταδίκης στις δυτικές χριστιανικές κοινωνίες με βοηθήματα από άρθρα του Τύπου (Εργασία - έρευνα).
9. Μια έρευνα για τις δυνατότητες συμμετοχής του λαού στη διοίκηση της Εκκλησίας.
10. Συζήτηση με ένα/μια μοναχό/ή για την άσκηση.

6. ΣΥΝΘΕΤΙΚΕΣ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Να γίνει σχολιασμός ασκητικών κειμένων με βάση τη «Μικρή Φιλοκαλία» εκδ. Αποστολικής Διακονίας και μετάφραση π. Ευσεβίου Βίττη.
2. Μια ομαδική εργασία πάνω σ' όλες τις παραμέτρους του χριστιανικού γάμου.
3. Η θέση της γυναίκας στην Ορθόδοξη Εκκλησία με βάση το βιβλίο του Π. Ευδοκίμωφ «Η γυναίκα και η σωτηρία του κόσμου».
4. Παρουσίαση του βιβλίου «Οι περιπέτειες ενός προσκυνητού», εκδ. Αστέρως.
5. Μια ομαδική εργασία για τη φύση του ορθόδοξου μοναχισμού με βάση το βιβλίο του Π. Ιωάννου Μάγεντορφ «Ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς και η ορθόδοξη πνευματικότητα», εκδ. Ακρίτας.
6. Κοσμικοί και ασκητές στην Εκκλησία με βάση του βιβλίο του Φ. Ντοστογιέφσκυ «Αδελφοί Καραμαζώφ».

7. Διαφοροποιήσεις και διακρίσεις μέσα στην Εκκλησία με βάση τις Επιστολές του Απ. Παύλου.
8. Το χάρισμα των «Γερόντων» με βάση κείμενα του γέροντος Παΐσιου.
9. Η χαρά στη ζωή του χριστιανού με βάση κείμενα του Φώτη Κόντογλου.
10. Ένα θεατρικό έργο με βάση κείμενα του Αλ. Παπαδιαμάντη και θέμα την ορθόδοξη πνευματικότητα.